

sygn. akt II C 552/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 listopada 2018 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie Wydział II Cywilny

w składzie: Przewodniczący SSO Marcin Polakowski

Protokolant Karolina Dąbrowska

po rozpoznaniu w dniu 15 listopada 2018 roku w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa W. S. (1)

przeciwko (...) Spółki Akcyjnej w W.

o zapłatę

1. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz W. S. (1) kwotę 29.687,62 (dwadzieścia dziewięć tysięcy sześćset osiemdziesiąt siedem 62/100) złotych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od kwot: 17.009,14 (siedemnaście tysięcy dziewięć 14/100) złotych od 28 listopada 2017 roku do dnia zapłaty oraz 12.687,38 (dwanaście tysięcy sześćset osiemdziesiąt siedem 38/100) złotych od dnia 30 stycznia 2018 roku do dnia zapłaty;
2. oddala powództwo w pozostałym zakresie;
3. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz W. S. (1) kwotę 5.102,00 (pięć tysięcy sto dwa) złote tytułem zwrotu kosztów procesu;
4. nadaje rygor natychmiastowej wykonalności wyrokowi w punkcie 1 w zakresie należności głównej.

UZASADNIENIE

W pozwie z 29 czerwca 2018 r. W. S. (1) wniósł o zasądzenie od (...) Spółki Akcyjnej w W. kwoty 29.687,62 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od następujących kwot:

- 9.719,51 zł od 15 kwietnia 2016 r. do dnia zapłaty;
- 7.289,63 zł od 21 września 2016 r. do dnia zapłaty;
- 4.183,62 zł od 21 kwietnia 2017 r. do dnia zapłaty;
- 4.373,78 zł od 22 września 2017 r. do dnia zapłaty;
- 214,48 zł od 11 października 2017 r. do dnia zapłaty;
- 3.906,50 zł od 24 listopada 2017 r. do dnia zapłaty

oraz o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z kosztem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu powód wskazał, że dochodzi od pozwanego zajmującego się zawodowo odsprzedają aukcyjną dzieł sztuki zapłaty wynagrodzenia w oparciu o art. 19 ust. 1 Ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych tzw. droit

de suite w związku z zawodową odsprzedażą oryginalnych egzemplarzy utworów plastycznych jego autorstwa (k. 3-6 pozwu).

(...) Spółka Akcyjna w W. uznała powództwo w zakresie zapłaty roszczenia głównego, tj. kwoty 29.687,62 zł oraz wniósł o oddalenie żądania powództwa w zakresie zapłaty odsetek liczonych od terminów wskazanych w punkcie 1 petitum pozwu i zasądzenie odsetek ustawowych od całości kwoty roszczenia głównego, tj. 29.687,62 zł, liczonych od dnia odebrania przez pozwanego odpisu pozwu, to jest od 30 lipca 2018 r. do dnia zapłaty. Pozwany wniósł także o zasądzenie od powoda kosztów postępowania.

Pozwany wskazał, że nie kwestionował zasadności zapłaty droit de suite należnego powodowi i dążył do porozumienia z powodem. W ocenie pozwanego, pełnomocnik powoda M. K. nie przedstawił pełnomocnictwa upoważniającego do reprezentowania powoda, bowiem samo przesłanie dowodu tożsamości nie świadczy o umocowaniu M. K. do reprezentowania powoda w kontaktach z pozwanym. Tym samym brak wymaganej staranności w działaniu leżał po stronie profesjonalnego pełnomocnika będącego adwokatem.

Pozwany podał, że droit de suite przysługuje wyłącznie od transakcji dokonanych, tj. takich, w których sprzedający otrzymał cenę sprzedaży i przeniósł prawo własności obiektu. Data, w której odbyła się aukcja nie jest datą dokonania transakcji, a obowiązek zapłaty powstaje dopiero przy otrzymaniu ceny i przeniesieniu własności. Powód liczy termin zapłaty przyjmując za datę wymagalności dzień następujący po aukcjach, na których sprzedawane były obiekty, od transakcji których przysługuje powodowi droit de suite. W opinii pozwanego żądanie powoda o zapłatę odsetek od dat wskazanych w pozwie nie ma uzasadnienia prawnego ani faktycznego (k. 42-48 odpowiedź na pozew).

W replice powód wskazał, że przedstawiciel pozwanego wcześniej nie kwestionował umocowania pełnomocnika W. S. (1) do działania w jego imieniu. Zdaniem powoda wymagalność roszczenia z tytułu droit de suite powstaje już z chwilą dokonania zawodowej odsprzedaży zdefiniowanej w art. 19² Ustawy prawo autorskie (k. 52-56 pismo).

Strony podtrzymały swoje stanowiska na rozprawie 15 listopada 2018 r. (k. 74-76 protokół).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. na podstawie uchwały wspólników z 29 grudnia 2017 r. została przekształcona w (...) spółkę akcyjną w W. (k. 10-13 informacja KRS).

W ramach prowadzonej działalności (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. dokonała odsprzedaży aukcyjnej oryginalnych egzemplarzy utworów plastycznych autorstwa W. S. (1):

- 1) Bez tytułu, olej/plótno, 120 x 140 cm – data aukcji 14.04.2016 r., wylicytowana cena 200.000 zł;
- 2) (...), olej/plótno, 50 x 70 cm – data aukcji 20.09.2016 r., wylicytowana cena 150.000 zł;
- 3) Bez tytułu ((...)), olej/plótno, 150 x 170 cm – data aukcji 20.04.2017 r., wylicytowana cena 85.000 zł;
- 4) (...), ołówek, tusz/papier, 212 x 226 cm – data aukcji 21.09.2017 r., wylicytowana cena 90.000 zł;
- 5) Bez tytułu, linoryt/papier 56 x 46 cm – data aukcji 10.10.2017, wylicytowana cena 4.500 zł;
- 6) Bez tytułu, olej/plótno, 145 x 145 cm – data aukcji 23.11.2017 r., wylicytowana cena 80.000 zł (bezsporne, k. 8 projekt oświadczenia twórcy).

Od 3 października 2017 r. do 11 maja 2018 r. strony prowadziły korespondencję celem realizacji roszczenia W. S. (2) wynikającego z droit de suite. Jego pełnomocnik załączył we wiadomości e-mail z 3 października 2017 r. kopię paszportu W. S. (1). We wiadomości z 28 listopada 2017 r. przedstawiciel spółki A. D. podał, że w załączniku przesyła wzór porozumienia dotyczącego rozliczania należności z tytułu droit de suite. Równocześnie zawarł informację, że w tym momencie do wypłaty jest 17.009,14 zł. W wiadomości e-mail z 30 stycznia przedstawiciel spółki napisał, że w tym

momencie jest do wypłaty dla artysty należność z tytułu odsprzedaży za rok 2016 i 2017, kwota wzrosła o 12.678,38 zł (k. 16-27 korespondencja).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty złożone do akt sprawy, których prawdziwość i autentyczność nie była kwestionowana przez żadną ze stron ani też nie wzbudziła wątpliwości Sądu w tym zakresie. Sąd oddalił wniosek o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka A. D. jako zbędny do wydania rozstrzygnięcia, zwłaszcza z uwagi na uznanie głównego roszczenia zawartego w pozwie.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części.

Wobec uznania przez stronę pozwanego żądania pozwu w części dotyczącej należności głównej należało zasądzić od pozwanego (...) spółki akcyjnej w W. na rzecz powoda kwotę 29.687,62 zł. Uznanie żądania pozwu zostało dokonane przez profesjonalny podmiot obrotu prawnego w jasnych okolicznościach faktycznych, które nie budziły zastrzeżeń Sądu. Sąd poczynił jedynie zastrzeżenie, że suma kwot należnych powodowi wynosi 29.687,52 zł, jednakże wobec żądania pozwu oraz uznania roszczenia głównego w takiej wysokości Sąd nie uznał za zasadne zmiany powyższej różnicy.

Sąd z mocy art. 213 § 2 k.p.c. związany był uznaniem powództwa i nie stwierdził by było ono sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierzał do obejścia prawa.

Sporna pomiędzy stronami była kwestia należnych powodowi odsetek. Strona powodowa wносиła o zasądzenie odsetek od dni następujących po aukcjach, na których sprzedano dzieła powoda, natomiast pozwany od dnia odebrania odpisu pozwu.

W ocenie Sądu norma wynikająca z art. 19 ust. 1 Ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych powoduje powstanie roszczenia niezależnie od porozumienia pomiędzy twórcą a podmiotem dokonującym dalszej odsprzedaży. Sąd dokonał literalnej wykładni powyższego przepisu w kontekście dyrektywy 2001/83/WE Parlamentu Europejskiego z 27 września 2001 r. w sprawie prawa autora do wynagrodzenia z tytułu odsprzedaży oryginalnego egzemplarza dzieła sztuki (Dz. U. UE L z dnia 13 października 2001 r.). Zgodnie z art. 1 ust. 1 Państwa Członkowskie ustanawiają prawo autora do wynagrodzenia z tytułu odsprzedaży oryginalnego dzieła sztuki, określone jako prawo niezbywalne, którego nie można się zrzec, nawet z góry, do otrzymania honorarium autorskiego opartego na cenie sprzedaży uzyskanej z każdej odsprzedaży dzieła, następującej po pierwszym rozporządzeniu dziełem przez autora. Prawo określone w ust. 1 stosuje się do wszystkich czynności o charakterze odsprzedaży, dokonywanych przez sprzedawców, kupujących lub pośredników, osób zawodowo działających na rynku dzieł sztuki, takich jak salony sprzedaży, galerie sztuki, oraz ogólnie, każdy, kto zajmuje się handlem dziełami sztuki.

Ze względu na powyższe, Sąd uznał, że honorarium autorskie powinno być oparte na cenie sprzedaży uzyskanej z każdej odsprzedaży dzieła. Wymagalność tego świadczenia należnego twórcy uzależniona jest od faktycznie spełnionego świadczenia pieniężnego z tytułu ceny, nie zaś jedynie umówiona cena, niezależnie od sposobu zawarcia umowy. Przesądzająca w tym zakresie jest cena już uzyskana przez podmiot dokonujący sprzedaży utworu. Norma *droit de suite* ma na celu ochronę prawa twórcy utworów plastycznych i fotograficznych zapewniając mu partycypację w finansowym sukcesie swojego dzieła. Jeżeli twórca ma partycypować w swoim dalszym sukcesie, powinno być to odzwierciedlone z chwilą uzyskania przez dalszego sprzedającego ceny sprzedaży, wszak z założenia - cenę sprzedaży pierwotnej autor już otrzymał z chwilą pierwszego zbycia. Nie sposób zatem zgodzić się z żądaniem pozwu, aby wymagalność roszczenia nastąpiła z chwilą zawarcia umowy, kiedy sprzedający nie uzyskał jeszcze świadczenia pieniężnego w zakresie ceny.

Tym samym, w odniesieniu do niniejszej sprawy, należało zasądzoną kwotę podzielić na dwie części, w oparciu o dokumentację prowadzoną między stronami korespondencji e-mail zawartej w aktach sprawy. Nie ulega wątpliwości, że ta korespondencja była prowadzona w imieniu i na rzecz powoda, w takim pozostawała również w jej trakcie

przekonaniu pozwana. Kwota 17.009,14 zł była należna powodowi 28 listopada 2017 r., kiedy została sformułowana wiadomość pozwanego zawierająca tę kwotę (k. 18). W tej dacie pozwany na pewno uzyskał cenę za sprzedaż części z sześciu dzieł objętych żądaniem. W tożsamy sposób Sąd ustalił datę wymagalności drugiej części dochodzonej kwoty 12.687,38 zł, bowiem z wiadomości e-mail z 30 stycznia 2018 r. wynika, że kwota dla powoda do wypłaty z tytułu należności wtórnej wzrosła o 12.678,38 zł (k. 21). Powód nie wykazał, żeby wcześniej otrzymał informację o należnych dwóch częściach wynagrodzenia., stąd też należało zasądzić odsetki od tych dat.

W konsekwencji dalej idące żądanie odsetkowe podlegało oddaleniu.

Powód nie wykazał by pozwany otrzymał świadczenia od osób wygrywających poszczególne aukcje wcześniej, niż wynika to z powyższych wiadomości elektronicznych. Mógł w tym celu skorzystać ze zwykłych środków procesowych ukierunkowanych na uzyskanie informacji czy dokumentów od pozwanego. Mógł także podjąć czynności na podstawie art. 19³ ust 3 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Zaniechania w tych zakresie obciążają powoda na podstawie art. 6 k.c i 232.k.p.c.

W ocenie Sądu nie zostały spełnione przesłanki z art. 101 k.p.c., gdyż pozwany dał powód do wytoczenia sprawy. Wprawdzie uznał powództwo, jednakże nie zapłacił uznawanej kwoty i domagał się od powoda zawarcia porozumienia, od którego uzależniał wypłatę niekwestionowanego świadczenia. Istotne jest, że przedstawiciel pozwanego jest profesjonalistą, który powinien mieć świadomość zasad kierujących obrotem dziełami sztuki chronionymi prawami autorskimi. Dlatego też Sąd w punkcie 3 wyroku zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 5.102,00 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, na którą składa się opłata od pozwu 1.485 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa 17 zł oraz na podstawie § 2 ust. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z 22 października 2015 r. wynagrodzenie pełnomocnika w stawce minimalnej 3600 zł.

W punkcie 4 wyroku Sąd nadał na podstawie art. 333 § 1 ust. 2 rygor natychmiastowej wykonalności w należności głównej objętym uznaniem powództwa

Mając na uwadze powyższe, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

(...)